

BÖLÜM 4

POSTYAPISALCILIK VE ELEŞTİREL İLETİŞİM: İLETİŞİMİN YAPIBOZUMU

Özlem AYDOĞMUŞ ÖRDEM¹

GİRİŞ

14. yüzyılda Petrarca ile başlayan Modernite ve hala tamamlanmamış olan bu süreç İkinci Dünya savaşı sonrası kendini parçalı durumlara bırakarak yeni bir dönüm noktasının başlangıcı olmuştur (Wagner, 2005). Yeni medya ile birlikte bu parçalılık artmış ve kuramsal olarak parçalanmış bireyler modern yapıları bozmuştur. Bireyin parçalı ve yalnız kalması krize giren kapitalizmin çıkış noktası olmuştur. Neoliberalizm ile birlikte tüm yatırımların ve değer tartışmalarının birey üzerine yapılması kolektif eylemi engellemiştir (Harvey, 2010, 2014). Sadece pasif iletişim kurularak değişim yaratmayan iletişim şekli standart bir yeni medya tarzı olmuştur. Dördüncü Dalga feminizm göz önünde bulundurulduğunda farklı sosyal medya araçlarında kadına yönelik şiddet ve taciz olayları konusunda kolektif bir eylem gözlemlenmiştir. Fakat yeni medya araçlarında kolektif eylemlerin sürdürülebilirliği önemli bir sorun olarak görülmektedir. Marxizm’de vurgulanan kolektif eylem 20.yüzyılın ikinci yarısında postyapısalcılık ile birlikte paramparça edildi (Au, 2018; McLaren ve Jaramillo, 2010). Yeni medya ile birlikte iletişim ağı artmış olsa da kolektif eylemlerde azalma görülmektedir ve sosyal adaletsizliğe çözüm bulunamamaktadır. Özellikle II. Dünya savaşı sonrası gelişen popüler kültür ve popülizm kolektif eylemleri daha çok tüketim alanına itmiştir (Fiske, 1989; Flew, 2008; Storey, 2010). Sosyo-politik bir direnişten çok tüketime ikna olan ve dolayısıyla iktidara da boyun eğen bireylerden söz edilebilir. İletiler her alanda alınmaktadır. İletin niteliği sosyo-politik kökeni olmayan fakat hedeflenen tüketim temelli bir ileti dizgesidir. Gramsci (1991) ile birlikte bir sosyo-politik yol aransa da kültür endüstrisinin baskın olması ve Frankfurt Okulu’nun sadece Marx’ın kültürel yönüne değinmesi kolektif özne bilincini ikinci plana atmıştır.

Neoliberalizm etkisi altında, yeni medya ile birlikte popüler kültürün ve popülizmin yükselişi kolektif özne bilincini ve eylem potansiyelini olumsuz etkilemiş-

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi, İletişim Bilimleri Bölümü, Toplum ve İletişim AD., oaydogmus@cu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Adorno, T. W. (2001). *The culture industry: Selected essays on mass culture*. New York: Routledge.
- Althusser, L. (1971). *Ideology and ideological state apparatuses*. London: New Left Review.
- Agamben, G. (2001). Kutsal insan: Egemen iktidar ve çıplak hayat. İsmail Türkmen (çev.), İstanbul: Ayrıntı.
- Arendt, H. (1973). *The origins of totalitarianism* (Vol. 244). Boston, MA: Houghton Mifflin Harcourt.
- Au, W. (2018). *A Marxist education*. Chicago, IL: Haymarket Books.
- Bakhtin, M. M. (2010). *The dialogic imagination: Four essays* (Vol. 1). Austin: University of Texas Press.
- Baudrillard, J. (2010). Simülakrlar ve simülasyon. O. Adanır (Çev.), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bauman, Z. (2003). *Modernlik ve müphemlik*. İsmail Türkmen (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Falzon, C. (1998). *Foucault and social dialogue: Beyond fragmentation*. London: Routledge.
- Fiske, J. (1989). *Understanding popular culture*. London: Unwin Hyman.
- Flew, T. (2008). *New media: An introduction*. South Melbourne: Oxford University Press.
- Foucault, M. (1972). *The Archaeology of knowledge*. London: Routledge.
- Foucault, M. (1980). Truth and power. C. Gordon (Ed.) *Power/Knowledge, Selected Interviews and other Writings 1972–1977* içinde (s.109-134). Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf.
- Foucault, M. (1992). Hapishanenin doğuşu. Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara: İmge Yayınları
- Foucault, M. (2010). *Doğruyu söylemek*. Kerem Eksin (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giroux, H. A. (1984). Marxism and schooling: The limits of radical discourse. *Educational Theory*, 34(2), 113–135.
- Gramsci, A. (1991). *Selections from prison notebooks*. London: Lawrence and Wishart.
- Hardt, M., & Negri, A. (2000). *Empire*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Harvey, D. (2007a). A brief history of neoliberalism. Oxford : Oxford University Press.
- Harvey, D. (2007b). Neoliberalism as creative destruction. *The annals of the American academy of political and social science*, 610(1), 21–44.
- Harvey, D. (2010). *A companion to Marx's capital*. London: Verso.
- Harvey, D. (2014). *Seventeen contradictions and the end of capitalism*. Oxford University Press.
- Ignatieff, M. (2001). *Human rights as politics and idolatry*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Kuçuradi, İ. (2013). *Humsan rights: Concepts and problems* (Vol. 7). Münster: LIT Verlag Münster.
- Laclau, E., Mouffe, C. (1985). *Hegemony and socialist strategy. Towards a radical democratic politics*. London: Verso.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1990). Post-Marxism without apologies. In E. Laclau (Ed.), *New reflections on the revolution of our time*. London: Verso.
- Laclau, E. (1990). *New reflections on the revolution of our time*. London: Verso.
- McLaren, P., & Jaramillo, N. E. (2010). Not neo-Marxist, not post-Marxist, not Marxian, not autonomist Marxism: Reflections on a revolutionary (Marxist) critical pedagogy. *Cultural Studies? Critical Methodologies*, 10(3), 251–262.
- Newman, S. (2001). *From Bakunin to Lacan: Anti-authoritarianism and the dislocation of power*. Lanham, MD: Lexington Books.
- Ritzer, G. (2003). *Globalization of nothing*. London: Sage.
- Storey, J. (2010). *Cultural studies and the study of popular culture*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Wagner, P. (2005). *Modernliğin sosyolojisi*. (Çev. M. Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.